

SCHAAK ALS EEN BEEST III: MEER OVER DRONKEN KAMELEN , NIJLPAARDEN EN OLIFANTENOREN

In de lege lethargische dagen na de verloren Wereldcup (déjà vu voor oud-ASVU schakers) en vlak voor de zomervakantie kan ik het niet laten weer een update te sturen over de laatste trends in het land van de kromme schaakopeningen. Althans bezien vanuit mijn enge perspectief in de grootste zandbak ter wereld . Ik begin maar direct waar het hart vol van is: de opening **1. Ph3!** met wit en **1...Ph6!** met zwart. Dit is wat in eerdere artikelen abusievelijk werd genoemd De Dronken Paard opening, maar gezien de wijze waarop deze opening zich ontpopt begint hij over te vloeien in wat ik in mijn vorige artikel heb gedoopt als de **Kameel** opening. Nu ik met deze opening het afgelopen jaar veelvuldig heb geëxperimenteerd in vluggertjes op de Internet schaaksite van Yahoo (heb nog steeds geen simpel gratis alternatief gevonden hiervoor, suggesties?), kan ik er nu wat meer over zeggen . Uiteraard heb ik mij in de *'bekering'* to Ph3 en Ph6 ook laten inspireren door het prachtige boek **'Chess on the Edge (sic!)**, Volume I, 100 Selected Games of Canadian Grandmaster *Duncan Suttles* van Bruce Harper en Yasser Seirawan, februari 2008 uitgekomen. Weliswaar speelde Suttles, groot geworden in de jaren zestig en zeventig, Ph3 en Ph6 zelden op de eerste zet, maar zeer regelmatig binnen de eerste 10 zetten. Harper en Suttles noemen de zet Ph3 en Ph6 zelfs Suttles' « *trademark* » (blz. 78). Om een andere Canadees te citeren, Alan Baljeu : " Suttles played these moves (Ph3/Ph6), when they were *good* (and others might not have seen them), when they were *bad* (and others would have rejected them) and when they were simply *possible* (and others would have never considered them)" . En: "Anytime's a good time for Nh3!". Dus...waarom dan niet maar meteen op de *eerste* zet?

Tijdens het bezoek van de prominente Fischer Z-delegatie aan het Magische Koninkrijk Saoedie Arabie heb ik 1. Ph3 ook nog mogen uitproberen in talloze vluggertjes en eh...dat viel niet tegen! Gelet op het feit dat Fischer Z-coryfee Peewee van Voorthuisen steevast sprak over 'De Kameel' als ik 1.Ph3 weer eens speelde (ik geloof dat ik in die tijd 1...Ph6 nog niet zo vaak speelde) en dit tevens niet zelden in beschonken staat plaatsvond, heb ik onlangs besloten de opening 1.Ph3 officieel tot de **Dronken Kameel** opening uit te roepen! Nu nog even proberen dit ook internationaal zo erkend te krijgen...

Goed, genoeg gezeur over de precieze benoeming van deze opening. Waar gaat het allemaal over? Ik geef als opwarmertje even een simpele voorbeeld van een vluggertje dat ik met wit hiermee speelde (ik citeer hier trouwens steevast partijtjes tegen spelers met een aanmerkelijk hogere blitz-rating dan ikzelf heb):

1. Ph3 d5 2. g3 e5 3.Lg2 Le6 4.c3 Pc6 5.d4 e4 6.f3 f5 7.0-0 h6 8.Pf4 Df6 ? (ziet er verdacht uit maar spelen mensen vaak!) 9. fe4: de4: 10.d5 ! 0-0-0 11.Db3 (11.Pe6 : is beter ja) 11...Lc5+ ? 12. Kh1 Lf7 13.Db5 g5 14.dc6 : bc6 : 15.Dc5 : gf4 : 16.Lf4 : Td5 17.Da7 : De7 18.Pa3 Le8 19.Tad1 Pf6 20.c4 ! Td1 : 21.Td1 : 1-0

Zwart maakt hier natuurlijk een paar hele lelijke fouten, maar je ziet hier al wel hoe gezond de opbouw van de Dronken Kameel kan zijn. Het motto is : bezet zwart het centrum, dan dit onmiddellijk aangrijpen door c3, d4 te spelen en als zwart de pion doorschuift naar e4 direct f3 laten

volgen ; inmiddels is ook het veld f4 dan vrijgemaakt voor de kameel, pardon het paard op h3. Zeker in vluggertjes heb ik het al talloze malen meegemaakt dat zwart in de kortste keren totaal zijn hand overspeelt en zwaar materiaal verliest in het centrum. Je moet dan wel eventjes bestand zijn tegen het somtijds nogal grof uitgevallen verbale geweld dat je dan digitaal naar het hoofd wordt geslingerd (het 'moron', 'idiot' of erger is doorgaans niet van de lucht) want snel verliezen tegen de Dronken Kameel gaat slechts een enkeling gemakkelijk af... Uiteraard is er een simpele manier om dit te voorkomen, iets wat slechts weinigen kunnen opbrengen, en dat is het rustig aan te doen en de Ph3 provocatie te negeren.

Maar als zwart het heel kalm aandoet en niet het centrum bezet, dan staat wit natuurlijk niks in de weg om dat zelf te doen in een pionnen-opbouw als d3 (of zelfs d4)-e4-f4-g3 wat soms op een gesloten Siciliaan met Ph3 kan gaan lijken. Het voordeel hiervan is dat de looper op g2 krachtiger is en je kunt, zeker in vluggertjes, sneller f4-f5 spelen al of niet als pionoffer. Een voorbeeld is:

Suttles-Padevsky, 1968: 1.e4 c5 2.Pc3 Pc6 3.g3 g6 4.Lg2 Lg7 5.Ph3 (daar is ie!) 5...e6 6.0-0 Pge7 7.d3 0-0 8.Le3 d6 9.Dd2 Tb8 10.Lh6 b5 11.Tae1 Pd4 12.Lg7: Kg7: 13.f4 f5 14.Pd1 Ld7 15.Df2 en wit stond beter en won in 40 zetten.

Nog eentje: *Suttles-Gipslis*, 1967: 1.e4 c5 2.Pc3 Pc6 3.g3 g6 4.Lg2 Lg7 5.d3 e6 6.Ph3 Pge7 7.0-0 0-0 8.Le3 b6 9.Dd2 d5 10.Lh6 d4 11.Lg7: Kg7: 12.Pe2 e5 13.f4 f6 14.f5! en wit stond goed (1-0, 49 zetten).

Het kan ook met c3 in plaats van Pc3, zoals in *Strikovic-Kuzwaka*, 1994: 1.e4 c5 2.d3 Pc6 3.g3 g6 4.Lg2 Lg7 5.f4 d6 6.Ph3 e6 7.0-0 Pge7 8.c3 0-0 9.g4!? f5 10.gf5: ef5: 11. Db3+ Kh8 12.Pg5! de8 13.Pe6 Le6: De6: Td8 15.Db3 Dd7 16.Pa3! b6 17.Pc4 en wit won in 38 zetten.

Tegen een Franse verdediging gaat het trouwens als volgt: *Suttles-Pietsch*, 1968: 1. e4 e6 2.d3 d5 3.Pd2 c5 4.g3 Pc6 5.Lg2 Pf6 6.Ph3 Le7 7.0-0 0-0 8.f4 b5 9.Pf2 a5 10.g4 (zeker, niet te benauwd!) 10...La6 11.Te1 de4: 12. De4: c4 13.g5 Pd7 14. Pf1 met scherp spel (1-0, 36 zetten).

Een ander Suttles-voorbeeld waarin Ph3 wordt gecombineerd met een Engelse opbouw is *Suttles-Ortega*, 1967: 1.g3 e5 2.Lg2 Pc6 3.c4 g6 4.Pc3 Lg7 5.d3 Pge7 6.Ph3 0-0 7.0-0 d6 8.Ld2 h6 9.Tb1 Le6 10. f4 Dd7 11.Pf2 a6 12.Dc1 Kh7 13.fe5: de5: 14.Pfe4 f5 15.Pc5 Dc8 16.Pd5! en wit stond beter (1-0, 54 zetten).

In mijn tweede real-life vluggertjes voorbeeld speelt zwart een Stonewall-opstelling:

1. Ph3 d5 2. g3 e6 3.Lg2 f5 4.d3 Pf6 5.Pd2 c6 6.0-0 Ld6 7.e4! (onmiddellijke actie is aangewezen) de4:? 8.de4: fe4:? 9.Pe4 : Pe4 : 10.Le4 : 0-0 ? 11.Dh5 h6 ? (11...Tf5 beter denk ik) 12.Pg5 (12.Lh6 :! is beter) 12...hg5: (12...De8 13.Lh7+!! Kh8 14.Lg6 De7 15.Pf7+ Kg8 16.Lh6:!! gh6: 17.Lh7+! Kh7: 18.Dh6:+ Kg8 19.Dg6 mat, maar wat na 12...Pd7!?) 13.Lh7+ (een klassiek matje) 13... Kh8 14.Lg6+ 1-0.

Opnieuw maakt zwart hier natuurlijk zware fouten, maar het is gek om te zien hoeveel zwartspelers bijna gedachtenloos twee keer achtereen op e4 slaan in die stelling. De stand na de 10e zet heb ik talloze malen gehad in vluggertjes en het wint bijna als vanzelf, inshallah.

Je kunt het uiteraard een stuk doller maken desgewenst in de **Dubbele Dronken Kameel** opening, zoals in *Martinidesz-Docx*, 1992: 1.Ph3 e5 2.Pa3 d5 3.g3 Pf6 4.f3 Lc5 5.Pf2 Pc6 6.c3 Lf5 7.Pc2 a5 8.d3 h6 9.e3 De7 10.Lg2 Td8 11.De2 Lh7 12.0-0 0-0 13.Kh1 is best goed speelbaar. Of kijk eens naar landgenoot IM *Welling* die in dit voorbeeld trouwens begint met 1.Pa3: *Welling-Horvath*, 1996: 1.Pa3 g6 2.c3 d5 3.g3 Lg7 4.Lg2 e5 5.Pc2 c6 6.d4 e4 7.f3 f5 8.Ph3 Pf6 9.0-0 0-0 10.Lg5 h6 1.Lf6: Tf6: 12.fe4: de4: (na 12...fe4: brengt wit zijn paarden naar e3 en f4 en speelt c4 met goed spel) 13.g4!? (onthoud deze wending!) 13...fg4: 14.Pf2 en wit staat erg goed en won snel. Oeps..., ik zie nu dat ik dit voorbeeld ik al aangaf in mijn eerste woestijn-artikel uit 2008: kun je nagaan hoe heerlijk dun de Kromme Opening-theorie is gezaaid!

Laat ik tot slot van de witte Kameel *Angus Dunnington* citeren (in het aardige boekje **Winning Unorthodox Openings**, 2000, p. 139): "Both 1.Na3 and 1.Ph3 are not as illogical as they might first appear. A strategy involving bringing the knight(s) (lees: camel(s), NvH) back into the fold with a view to covering key central squares and a gradual expansion should give White a reasonable position".

Tijd om over te stappen op de **zwarte Dronken Kameel** want vaak is de witte opbouw eigenlijk niks anders dan in de voorhand gespeeld wat eerder met zwart is ontwikkeld. Ik begin weer even met een simpel vluiggertjes voorbeeld van eigen hand:

1. e4 Ph6 2.d4 g6 3.f4 c6 4.Pf3 d5 5.e5 f6 6.Ld3 Lf5 7.0-0 Lg7 8.h3 0-0 9.Le3 Db6 10.b3 Pd7 11.g4 (het is grappig te zien hoe vaak wit hiernaar in vluiggertjes grijpt, vaak desastreus aflopend) 11...Le4 !? 12.c3 fe5: (het centrum vernietigen is altijd het motto) 13.fe5: Pe5:!? 14. Pe5: Le5: 15.Lh6:? (15.Le4: is stuk beter waarschijnlijk maar zwart heeft nog steeds een flinke aanval) 15...Ld4:+! 16.Kh2 Le5+ (oeps) 17.Lf4 Tf4: 18.Le4: Tf1:+ 0-1.

In mijn ervaring heeft wit opnieuw vaak een onbedwingbare neiging om 1..Ph6 'af te straffen' met het zo snel mogelijk zoveel mogelijk pionnen naar voren te sturen, maar dat werkt maar zelden als zwart onmiddellijk het centrum aanpakt met c6-d5 en f6. Talloze malen verliest wit heel snel veel materiaal zelfs. Uiteraard komt Ph6, zo gespeeld, zeer dicht bij een **Nijlpaard (Hippo)** opstelling met Ph6. Ik geef hier even een paar karakteristieke voorbeelden:

Al.Sokolov-Komliakov, 1998: 1.e4 g6 2.d4 Lg7 3.Pc3 c6 4.f4 d5 5.e5 Ph6 6. Pf3 f6 7.Le2 Lg4 8.Le3 0-0 9.h3 (Speelman en Mc Donald geven dit een vraagteken in "Modern Defence", 2000, p. 24. Maar wit speelt dit in mijn ervaring bijna altijd! Na 9.Dd2 Pf5 10.Lf2 volgt Lh6!) 9...Lf3: 10.Lf3: Pf5 11.Lf2 fe5: 12.fe5: (op 12.de5: bevelen Speelman en Mc Donald 12...g5!? 13.g4 Ph6 14.fg5: Pf7 met goed tegenspel) 12...e6 13.0-0 c5! En zwart heeft goed spel. In werkelijkheid speelde zwart 13...h5? Maar won toch na 14.Dd3 (14.g4!) 14...c5! 15.Tae1 Pc6 16.pe2 Dg5 17.c4 cd4: 18.Pd4: Pcd4: 19. Ld4; Ph4 20.De2 Tac8! 21.c5 Tf7 22.g4? Df4 0-1.

Erg cruciaal opnieuw is het agressief aangrijpen van het witte centrum, met f6 en soms zelfs g5. Je moet hier dus niet bang zijn om af en toe een paar potjes te breken! Bijvoorbeeld in de partij *Almasi-Hodgson*, 1994: 1. e4 g6 2.d4 Lg7 3.Pc3 c6 4.f4 d5 5.e5 Ph6 6.Pf3 (6.Le2 Db6!?) 6...Lg4 7.h3 Lf3: 8.Df3: f6 9.g4!? fe5: 10.de5: en nu zou zwart volgens Speelman en Mc Donald hebben moeten spelen : 10...0-0 (of misschien zelfs onmiddellijk 10...g5 !?) 11.Dg3 g5 !? 12. fg5 : (12.f5 Dc7 wint de e-

pion) 12...Pf7 13.Lf4 (13. e6 Pe5 en dan 14...Dd6) 13...e6 !? met het plan 14...Pd7 en Dc7 om de pion te winnen, bijv. 14.Ld3 Pd7 15.g6 (15.Dh4 ? h6 !) 15...hg6 : 16.Lg6 : Pde5 : met onduidelijk spel.

Wat als wit het allemaal heel rustig aandoet? Dan nog is 1...Ph6 prima te spelen. Voorbeeldje van *Sahovic-Suttles*, 1969: 1. c4 g6 2. Pc3 Lg7 3. g3 d6 4. Lg2 Pc6 5.Pf3 e5 6.0-0 Ph6 7.d3 0-0 8.Tb1 f5 (dat ziet er toch allemaal verukkelijk uit?) 9.Lg5 Dd7 10. Ld2 (in *Van der Laat-Suttles*, 1968 volgde 10. Pd5 Kh8! 11.Dd2 Pg8 12.Ph4 Pd4! 13.Dd1 c6 14.Pc3 Pe6 15.Ld2 g5 en zwart won in 38 zetten) 10... Pf7 11.b4 Pcd8! 12.b5 Pe6 13.a4 g5 14.Pd5 c6! 15.Pb4 d5! En zwart staat prima (0-1, 53 zetten). In een soortgelijke partij versloeg Suttles zelfs *Seirawan* met Ph6.

Tegen 1.d4 speelde Suttles Ph6 in een wel heel merkwaardige gedaante, namelijk altijd in combinatie met h5!? Zie bijvoorbeeld *Matulovic-Suttles*, 1967: 1.d4 g6 2.e4 Lg7 3.c4 d6 4.Pc3 e5 5.d5 (5.Le3 Pd7 6.d5 h5!? 7.Ld3 Ph6 8.f3 f5 9.Dd2 Pf6 10.Pge2 f4, zoals in *Gunawan-Suttles*, 0-1 na 40 zetten) 5... Pd7 6.Pge2 h5!? 7.h4 Ph6 8.f3 0-0 9.Lg5 (het is verbazend hoe vaak wit Lg5 speelt terwijl zwart in combinatie met Ph6 sowieso vaak f6 wil spelen...) 9...f6 10.Le3 a6 11. Dd2 Kh7 12.Pg3 Pf7 13.Ld3 c5! 14.0-0-0 Da5 en zwart staat lekker (0-1, 37 zetten).

Een probleempje: deze opstelling kan natuurlijk niet worden ingenomen als je 1...Ph6! speelt...

Misschien is de lezer de Kameel nu wat moe langzamerhand. Daarom tot slot toch ook nog maar wat aandacht voor andere trends in het Land der Kromme Schaakopeningen. In mijn vorige artikel gaf ik wat af op de **Nijlpaard (Hippo)** opening omdat die langzamerhand bijna conventioneel geworden is. Maar het *blijft* natuurlijk een voortreffelijke opening zowel met zwart als wit voor wie een 'degelijke' kromme opening wil proberen. Wie zich in de serieuze clubcompetitie nog niet aan een Dronken Kameel durft te wagen, kan zich voorlopig beperken tot een nuchter Nijlpaard. Een paar lichtvoetige recente Wiite Nijlpaard- voorbeelden uit de praktijk van mijn favoriete Hippo-expert FM *Nikolay Kostov*:

1. b3 d5 2.Lb2 e6 3.e3 c5 4.Pf3 Pf6 5.Lb5+ Pc6 6.Lc6:+ bc6: 7.Pe5 Ld7 8.0-0 Le7 9.f4 Dc7 10.d3 0-0 11.Pd2 Tfc8 12.Tf3! Tfc8 13.Th3 f6 15.Dh5 en wit wint.
1. b3 e5 2.Lb2 d6 3.e3 f5 4.g3 Pf6 5.Lg2 g6 (of 5...Pc6 6.f4!? e4 7. Ph3! Le7 8.Pf2 0-0 9. c4!? D5 10.cd5: Pd5: 11.a3 Lf6 12.Ta2 Le6 13.g4, *Ponomariov-Pomes*, 2005, 1-0 na 44 zetten) 6.f4 Pbd7 7.Ph3 (ja daar is hij opnieuw!) 7...Lg7 8.0-0 0-0 9. Pc3 e4 10.Pf2 c6 11.d3 d5 12.de4: fe4: 13.Pe2 Pc5 14.Tc1 en wit staat heel goed.
1. b3 e5 2.Lb2 d6 3.e3 a6 4.g3 Pf6 5.Lg2 Le7 6.Pe2 h6 7.h3 Pc6 8.d3 0-0 9.0-0 Lf5 10.Pd2 Dd7 11.Kh2 Lg6 12.a3 Ph7 13.f4 f5 14.Pf3 ef4: 15.Pf4: Le8 16.Dd2 en wit heeft goed spel.

Met zwart eentje van de Nederlandse Hippo-expert *Maurits Wind; Schellman-Wind*, 2010:

1. e4 b6 2.d4 Lb7 3.Ld3 e6 4.Pf3 d6 5.0-0 Pd7 6.c4 g6 7.Pc3 Lg7 78.Le3 Pe7 9.Tc1 h6 10.a3 0-0 11.b4 g5 (goede zet, met idee Pg6, De7 en later c5 om het veld e5 voor zwarte stukken ter beschikking te krijgen) 12. d5 (12. h4 g4 13.Pe1 h5 gevolgd door Pg6 en c5 met prima stand) 12...Pg6 13.Pd4 De7 14.Te1 Pde5 15.Lf1 c5 en zwart organiseerde vervolgens een zware koningsaanval die succesvol bekroond werd.

Een recent voorbeeld van GM niveau is *Chadaev-Mamedyarov*, 2009:

1. e4 d6 2.d4 g6 3.Pf3 Lg7 4.Lc4 e6 5.Lb3 b6 6.0-0 Lb7 7.Te1 Pd7 8.Pbd2 Pe7 9.c3 h6 10.Pf1 0-0 11.Pg3 c5 12.Lf4 e5 13.Le3 Dc7 14.Dd2 Kh7 15.Tad1 Tad8 met soepel spel voor zwart.

Of op IM niveau *Marguerettaz-De Santis*, 2009: 1.e4 b6 2.d4 Lb7 3. Ld3 g6 4.Pf3 Lg7 5.0-0 d6 6.De2 e6 7.c3 Pe7 8.Le3 Pd7 9.Pbd2 a6 10.h3 h6 11.Ph2 (wit doet dit regelmatig heb ik gemerkt) 11...0-0 12.f4 f5 (adequate reactie) 13.e5 d5 en zwart staat prima.

Tegen een opbouw met Ld3 en Pe2 speelt *Kostov* het graag met Ph6 opnieuw : 1.e4 b6 2.d4 Lb7 3.Ld3 e6 4.c3 g6 5.Pe2 Ph6 6.0-0 f5 !? 7.ef5 : (7.e5 Pf7 8.Le3 Lg7 9.Pd2 0-0 10.Db3 De7 11.f4 h6 12.Pf3 d6 met ongeveer gelijke stand) 7...Pf5 : 8.Pg3 Dh4 9.Pd2 Ld6 10.Pf3 Lf3 :! 11.Df3 : Pc6 12.Te1 0-0 13.De4 Df6 en dit staat best redelijk.

Tot slot een nieuwe idee in de zwarte Hippo afkomstig van een zekere IM *Bohoj Krunich*:

1. e4 g6 2.d4 Lg7 3. Pc3 e6 4.Le3 Pe7! 5. Dd2 d5 ! 6.0-0-0 h5 7.f3 b6 8.h4 Lb7 9.e5 Pbc6 10.Ph3 Dd7 11.Pg5 Pf5 12.Lf2 0-0-0. De combinatie van g6, Lg7, e6, Pe7 en d5 is nieuw en interessant, zeker het exploreren waard !

Om af te ronden dan een recent voorbeeld van de in mijn eerste artikel aangehaalde **Olifanten-oren Opening** (aan de andere kant van het kanaal ook wel genoemd **The Creepy Crawly**), uitgevonden door de bekende Kromme Openingenkoning IM *Mike Basman* en deze maand weer van stal gehaald door de GM *Matthew Sadler* ter gelegenheid van diens terugkeer in de toernooi-praktijk:

Van Oosterom-Sadler, 2010 : 1. e4 a6 2.d4 h6 3.Ld3 c5 4.dc5 : e6 5.Le3 Dc7 6.b4 Pc6 7.c3 d6 8.cd6 : Ld6 : 9.Pf3 Pf6 10.h3 g5 11.a3 g4 12.Pd4 Pe5 13.le2 Pe4: 14.hg4 : Ld7 15.g5 0-0-0 16.gh6 : Lc6 17.Pc6 : Dc6 : 18.Db3 Lc7 19.a4 Pg3 20.fg3 : Dg2 : 21.Tf1 Pd3+ 22.Ld3 : Td3 : 0-1.

Ja, en toen stond er in de onvolprezen **Yahoo-chess group Unorthodox Chess Openings** ook nog een onverlaat op die voorstelde om een thema-toernooi 1.Pa3 a6 2.Ph3 h6 te gaan spelen: "Double-Drunken Knight" versus "Creepy-Crawly" ... geloof het of niet, dat gaat zelfs *mij* te ver. Ik wens een ieder een vermakelijk schaakjaar, al of niet met Kamelen, Nijlpaarden en Olifantenoren. Masaalama!

Noé van Hulst

Riyadh, 18 juli 2010